

AUTOKOOL HAKKA JUHIKS B-KATEGOORIA

MOOTORSÕIDUKIJUHI ETTEVALMISTAMISE

KOMBINEERITUD ÕPPEKAVA

Üldalused

Õppekava püstitab B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhi (edaspidi juhi) ettevalmistamise eesmärgi ja määrab selle saavutamiseks kohustuslikud õppeained, nende mahud, vajalikud õppevahendid, õpetamise korralduslikud alused, õppeprotsessi iseloomu ja nõuded õppetulemuste hindamisele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamine peab õpilasele andma teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B kategooria mootorsõidukijuhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

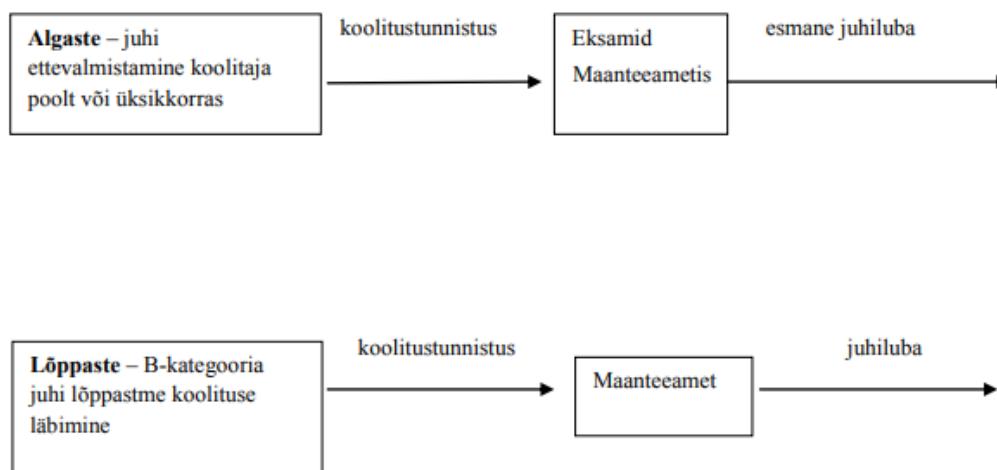
- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

Õpetamise korralduslikud alused

Juhi ettevalmistamine toimub esmaõppe korras liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlej isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5 aastane. Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu ühe õppetunni arvestuslik kestus on 45 minutit. Korraga on teooria- ja sõiduõpet lubatud läbi viia kestusega kuni 90 minutit. Iga 90-minutilise ajavahemiku kohta peab õpetaja ja õpilase jaoks olema

katkematu puhkepaus vähemalt 15 minutit, mille jooksul õppetegevust ei toimu. Juhis esmaõpe jaguneb algastmeõppeks ja lõppastmeõppeks (Joonis 1).

Juhis esmaõppe korraldus

Joonis 1. Juhis esmaõppe korraldus.

Tegevused ja meetodid algastme teooriaõppe õpiväljundite saavutamiseks; hindamismeetodid ja nende kirjeldused (õpiväljundite saavutamise kontrollimine); hindamiskriteeriumid ja nende kirjeldused (nõuded õppetulemuste hindamisele); iseseisva töö sisu ja kohustusliku kirjanduse loetelu on toodud ainekaartidel:

- Lisa 1. Esmaõppe algastme teooriaõppe ainekaardid.
- Lisa 2. Esmaõppe algastme sõiduõppe ainekaardid.
- Lisa 3. Juhis esmaõppe pimedaja koolituse ainekaardid.
- Lisa 4. Lõppastme koolituse ainekaardid.

Õppeainete läbimise ajaline plaan kajastub Autokool Hakka Juhiks tunniplaanis ja õpilase individuaalses õpinguplaanis. Vajadusel lisanduvad konsultatsioonid õpetajaga.

Võimaluse korral on soovitatav kaasata juhendaja juhi ettevalmistamisel täiendava sõidupraktika saamiseks. Juhendajal soovitame osaleda nii teooria- kui sõiduõppe tundides. Juhendajaga sõitmist saab alustada pärast õpilase lubamist teeliiklusesse

(minimaalselt tuleb selleks läbida 2 sõidutundi) ja sellekohast kinnitust õpilase õpingukaardil.

Esmaõppe algastme koolitus

Algastme koolituses toimub juhi ettevalmistamine liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Lisaks sisaldab esmaõppe algastme koolitus pimedaja, libedasõidu ja esmaabi koolitust. Kursuse pikkus on vähemalt neli nädalat. Algastme koolituse teooriaõpe jaguneb iseseisvaks õppeks teooria e-õppe keskkonnas, praktikumideks ja seminari vormis tundideks autokoolis. Õppetöö puhul on auditoorne õppevorm kombineeritud elektroonilise õppevormiga ja praktikumiga. Iga teemaploki lõpus tuleb veebikeskkonnas sooritada arvestus. Kõikide kasutatavate õppevormide mahud teemade kaupa on välja toodud ainekaartides ning tabelis 1.

Tabel 1. Algastme koolituse õppetöö mahud.

	Liiklusteooriaõpe õppetundides	Õppesõit sõidutundides
Õppetöö maht elektroonilise õppetöö keskkonnas	22 (73%)	
Auditoorse töö maht	6	
Õppesõidu maht		30

Algastme koolituse teooriaõpe lõpeb teooriaeksamiga. Teooriaeksamile lubatakse kui kõik teooriaõppe arvestused on e-õppe keskkonnas sooritatud ning seminarides on osaletud. Teooriaeksami läbiviimisel ja hindamisel tuginetakse Majandus- ja kommunikatsioonministri määrusele „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ (Riigi Teataja I, 2011).

Algastme koolituse pimedaja ajal sõiduki juhtimise koolitus jaguneb üheks praktikumiks ja üheks sõidutunniks. Pimedaja ajal sõiduki juhtimise praktikum toimub võimaluse korral koos möödasõidu praktikumiga. Kui ilmastik looduses pimedaja aja koolitust teha ei võimalda, siis tehakse seda simulaatoril. Pimedaja ajal sõiduki juhtimise koolituse ainekaardid on toodud Lisas 3.

Esmaabi koolitust viiakse LS § 100 lg 8 kohaselt läbi vastavalt sotsiaalministri määrusele „Mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse ja teadmiste kontrolli ning õppevahendite ja -kava nõuded” (Riigi Teataja I, 2010,37). Esmaabikoolitust viib läbi autokooli koostööpartner. Mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse kestus on 16 tundi, millest ühe kolmandiku moodustab praktiline osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad” (2011) § 32 lõigetest 4 ja 5 tuleneb, et kui kasutatakse õpet, kus auditoorne õppevorm on kombineeritud elektroonilise õppevormiga või need on kombineeritud praktikumiga, siis viiakse algastme teooriaõppes läbi vähemalt kuus auditoorset õppetundi, kus käsitletakse määruse lisas 6 sätestatud teematikat. Psühholoogilise nõustamise kallakuga aktiivõpe autojuhikoolituse õppekava teematika seotus Autokooli Hakka Juhiks teooriaõppe ainetega on toodud Tabelis 2.

Tabel 2. Psühholoogilise nõustamise kallakuga aktiivõpe

Lisa 6 teemad	Koht koolitaja õppekavas
1. Juhi enesehinnang, impulsiivne käitumine ja selle teadvustamine, psühholoogilise tagasiside saamine, enda käitumise teadlik jälgimine ja riskeeriva käitumise vältimine.	T 1.7. Seminar: „ <i>Inimene sõiduki juhina - Impulsiivsus ja riskeeriv käitumine</i> ”
2. Joove ja väsimus. Kõrvalised tegevused ja nende mõju juhile ning sellest tulenevad ohud. Juhi valmisolek sõiduks. Valikute tegemine ja alternatiivid. Kaassõitjate suhtumine ja käitumine. Oma seisundi hindamine ja võimalused adekvaatseks tagasisideks	T 2.6. Seminar: „ <i>Inimene sõiduki juhina – Juhi valmisolek sõiduks</i> ”
3. Sõidumarsruudi valik ja aja planeerimine. Keeruliste olude ja situatsioonide vältimine vähese kogemuse juures. Alternatiivsed variandid ja soovitusel aja ja teekonna valikul. Ohutu sõidukiiruse valik ja riskeeriva käitumise vältimine. Kaaslaste negatiivsetest mõjutustest ja võimekuse näitamisest hoidumine. Kannatlikkus ja püsivus maanteeõidul pingelise liikluse tingimustes.	T 3.2. Seminar „ <i>Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil</i> “ ning sõiduõppe teema S 3.2. „ <i>Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil</i> ” ja algastme sõiduõppe lõpus toimuv hindav sõit.

Algastme koolituse sõiduõpe jaguneb sõidutundideks õpetajaga ja võimalusel sõidupraktikaks juhendajaga. Kokku on esmaõppe algastmes vähemalt 30 kohustuslikku sõidutundi õpetajaga (sisaldab ka pimedal ajal sõidukijuhtimist ja algastme libedasõidu harjutuste sooritamist). Sõiduõppe teemad läbitakse vastavalt õpilase individuaalprogrammi järgi. Vastavalt vajadusele lepitakse lisatunnid kokku õpilase individuaalprogrammi järgi. Õppesõidul peab õpilasel olema kaasas õpilase koolituskursuse õpingukaart (edaspidi ka õpingukaart) ja isikut tõendav dokument. Algastme koolituse sõiduõpe lõpeb kontrollsõiduga (S 3.2.), kus analüüsitakse õpilase ja õpetaja koostöös õpilase oskust planeerida oma sõitu ja sõita planeeritud marsruudil ohutult, teisi liiklejaid arvestavalt ja keskkonda säästvalt.

Lõppastme koolitus

Juhi esmaõppe lõppastme koolituse eesmärk on ohutu liiklemise ja riske vältiva sõiduuskuse, teisi liiklejaid arvestava ning säästliku ja keskkonnasõbraliku sõiduviisi süvendamine. Lõppastme koolituse peab esmaõppe lõppastme raames läbima B-kategooria mootorsõiduki esmase juhiloa omanik enne esmase juhiloa vahetust juhiloa vastu.

Lõppastme koolitus koosneb neljast teooriatunnist ja kahest sõidutunnist. Lõppastme koolituse kaks teooriatundi toimuvad auditoorses vormis, millest libedasõidu riskivältimise teooriatund toimub praktikumi vormis. Kaks teooriatundi toimub teooria e-õppe keskkonnas. Lõppastme koolituse maht teemade kaupa on toodud Tabelis 3.

Tabel 3. Lõppastme koolituse maht ja teemad

Teoriaõpe		Sõiduõpe	
Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeludes	3	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1
Libedasõidu riskivältimise praktikum	1	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine	1
Kokku lõppastme koolituses	4	Kokku lõppastme koolituses	2

Jätkuõpe

Jätkuõppe kaudu valmistatakse ette juhtimisõiguse taotlejaid, kes ei ole riiklikku sõidueksamit kolme korraga sooritanud. Selle eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, et tagada vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Juhi jätkuõpe toimub üldjuhul õppesõidu vormis, selle sisu määrab sõiduõpetaja, lähtudes sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.

Tabel 4. Jätkuõppe koolituse maht ja teemad

Jätkuõpe			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Teema	Õppetunde	Teema	Sõidutunde
JÕ. Jätkuõpe	Ainult vajaduse korral (õppemaht määratakse individuaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
		Kokku jätkuõppes vähemalt	2

LISA 1. ESMAÕPPE ALGASTME TEOORIAÕPPE AINEKAARDID

T 1.1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja koolitaja õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Koolitusele seatakse ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Luua eeldused eesmärkide ühtlustamiseks ja saavutamiseks, kus juhi ettevalmistamise määruses seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust; • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruses seatud juhi koolituse eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjanduse lugemine, tutvuda teooria e-õppe keskkonna õppevõimalustega.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Autokool Hakka Juhiks õppekava (2019). • Autokool Hakka Juhiks koolitusleping. • Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad. (2011). <i>Riigi Teataja I.39</i>. https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011039?leiaKehtiv • Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele. (2011).). <i>Riigi Teataja I.18</i>. https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011018?leiaKehtiv

T 1.2.	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas
Aine läbimise eeltingimused	Läbitakse pärast tundi "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Õpilasel aidatakse koostada individuaalset õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli

	õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplan.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • on valmis vastutama oma õppimise eest; • on koostanud individuaalse õppeplani; • teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Iseseisva töö sisu	E-õppekeskkonnas vastava teemaloengu läbimine ning isikliku õppekava koostamine.
Kohustuslik kirjandus	Autokooli e-õppekeskkonna teemakohased õppematerjalid.

T 1.3.	Liiklus kui süsteem
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole
Aine lühikirjeldus	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus – moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminid, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; • teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; • mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; • teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liikluseadus (§-d 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 14, 16, 33, 38, 64, 93, 94, 103). • Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele. https://www.riigiteataja.ee/akt/103032011006?leiaKehtiv • Õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 1.4.	Ohutu liiklemise põhimõtted
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.

Aine lühikirjeldus	Võimalikke ettetulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid ükshaaval selgeks õppida ei ole võimalik. Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse teadmised ohutust piki- ja külgvahest ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgvahe hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; • teab piki- ja külgvahe ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; • teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid; • on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 15, 18, 28, 33, 39, 46 - 50.). • Õppematerjal e-õppe keskkonnas.

T 1.5.	Teiste liiklejatega arvestamine
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni, kui teine pool teab, mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; • teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; • teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid; • omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama

	<p>eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; • on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 16, 17, 33, 35, 36, 37, 38, 68.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 1.6.	Sõiduki turvalisus
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Autotööstus areneb väga kiiresti. Sõidukite tootjad pööravad järjest suuremat rõhku sõidukite turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades sõidukis oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada. Kõige parem on turvavarustuse õige kasutamise vajadust selgitada küllastades turvahalli.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab sõidukikasutaja juhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; • teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid; • teab nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehnoseisundile; • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; • teab kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 29, 30, 34, 62, 63, 72, 73.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas. • Õppesõiduki kasutusjuhend

T 1.7.	Inimene sõiduki juhina -Impulsiivsus ja riskeeriv käitumine
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas. Seminar 2 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivsed mõju juhi käitumisele saab vältida.
Aine üldeesmärgid	Luaa eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luaa eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; • teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; • on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; • on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 14, 69, 70, 90.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Iseseisev töö e-õppe keskkonnas, kohustusliku kirjanduse lugemine ja vajadusel konsultatsioonid õpetajaga. Seminaris toimub suhtluspõhine loeng ning arutelu aine lühikirjelduses välja toodud teemade kohta. Seminari teines osas toimub juhtumi analüüs seoses noorte riskikäitumisest tekkinud traagiliste tagajärgedega liiklusõnnetusega. Grupitööna juhtumi arutelu ning tagajärgede ahela täitmine. Juhtumi analüüsi põhjal töötavad õpilased välja teemakohased isiklikud ohutu liiklemise strateegiad.

T 2.6.	Inimene sõidukijuhina – Juhi valmisolek sõiduks
Aine maht	Seminar 2 tundi.

Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivsed mõju juhi käitumisele saab vältida. Arutletakse kõrvalistest tegevustest tulenevatest ohtudest ning kuidas neid ennetada.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; • teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; • on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; • on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.
Iseseisva töö sisu	Seminariks ettevalmistamine.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse individuaalselt teooriaõpetaja poolt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.
Õppemeetodid	Seminaril toimub rollimäng või juhtumi analüüs. Pärast seda arutelu alkoholi ning väsimuse ja liikluse teemal. Alkomeetri demonstratsioon. Alkoholi joobe näitlikustamine alkoprillide abil ning kõrvaliste tegevuste mäng.

T 2.1.	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Aine maht	Vastav temaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid.

	Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, millised on tee erinevad osad ja nende otstarbed; mille järgi ära tunda eraldi rada ühissõidukile, kergliiklejatele jms; kui sõiduradasid on mitu, siis milline rada valida; kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldesmärgid	Luu eeldused sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas sõitu ohutult alustada; • teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; • teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; • teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 17, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 45, 48, 49, 64, 88, 90). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 2.2.	Sõidujärjekord sõites
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ületamisel. Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldesmärgid	Luu eeldused ristmike ja teega külgnevate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning

	<p>raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 17, 18, 19, 35, 37, 56, 57, 58, 59, 60.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 2.3.	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	<p>Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem vigi saada; midagi olulist võib tähele panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Lua eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; • teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 15, 50, 66, 67.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 2.4.	Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse peatumise ja parkimise ning hädapeatamisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid; • teab kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; • on rohkem motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima; • teab kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 20, 21, 61, 68.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 2.5.	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud

	probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.
Aine üldesmärgid	Lua eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; • teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 81, 168-171, 226, 236, 237.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas. • Liikluskindlustuse seadus https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019014?leiaKehtiv • Liiklusõnnetuse teade https://www.lkf.ee/sites/default/files/Teade_liiklusonnetusest_2015_A4.pdf

T 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; • teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümberpõigata; • teab kuidas käituda möödasõidetava rollis; • on rohkem motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 51-55, 222, 230.). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 3.2.	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas ning seminar 2 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; • teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Seminaris toimub grupitöö sõidu planeerimisega seoses. Grupis lahendamine ning seejärel klassile tutvustamine.

T 3.3.	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Sõidukikasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, sõidukikorralise hooldamisega, eelsoojendi kasutamisega, sõidukivalikuga ostes jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused sõiduki säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõidukit kasutades keskkonda säästa. Lua eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on sõidukit keskkonda säästvalt kasutama.

Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas sõidukikasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; • oskab leida sõidukikasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; • teab, kuidas jälgida kütuse kulu; • on rohkem motiveeritud sõidukit kasutades keskkonda säästma; • mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 13, 33, 156). • Teemakohane õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 3.4.	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Aine maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja rattavahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et sõidukile mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes sõidukile mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteedonna sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmise seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 2, 65). • Teemakohased õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

T 3.5.	Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Koolituse maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Juht peab olema võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teadma, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida. Samuti peab ta teadma, kui kiiresti on võimalik sõiduk peatada. Peatamisteedkonna pikkus sõltub sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teeoludest jms. Selgitatakse pidurdusteedkonna sõltuvust teekatte iseärasustest ja sõidukiirusest ning et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt peatamisteedkonna pikkust.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vajalike teadmiste kujunemiseks oludele vastava sõidukiiruse, ohutu piki- ja külgvahe valikuks. Juht peab mõistma tee- ja ilmastikuolude mõju rehvi haardumisele teepinnaga. Lua eeldused mõistmaks, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi; kui ruumi on vähe, tuleb vähendada sõidukiirust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; • mõistab erinevate tee- ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.
Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse individuaalselt teooriaõpetaja poolt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

TE	Liiklusteooria eksam
Aine maht	Vähemalt 1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Liiklusteooria kooli eksamile pääsemise eelduseks on: <ul style="list-style-type: none"> • läbitud teooriaõppe kõik teemad ning läbinud kõik testid; • õigeaegselt esitatud hindamiskriteeriumitele vastavad iseseisvad tööd.
Aine lühikirjeldus	Pärast kõikide teemade läbimist tuleb õpilasel sooritada liiklusteooria koolieksam. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 40st

	<p>ühe õige vastusega küsimusest, millest 10 küsimust käsitlevad liiklusohutust. Eksam arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 35, kusjuures liiklusohutusteemalistes küsimustes ei tohi olla üle ühe vea. Eksam kestab kuni 30 minutit.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Luaa eeldused teooriakursuse vältel omandatud teadmiste ja oskuste rakendamiseks liiklussituatsioonide ja probleemülesannete lahendamisel ning luua eeldused edukaks liiklusteooria testi lahendamiseks. Kontrollida, kas õpilase liiklusteooria teadmised, oskused ja käitumine on vastavuses Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011 vastu võetud määrusega nr 58 "Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded": https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011037</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklusalast seadusandlust ja oskab sellele tuginedes lahendada probleemülesandeid ja liiklustestide; • teab liiklusohutusega seonduvat ja oskab seda rakendada probleemülesannete ja liiklustestide lahendamisel.
Iseseisva töö sisu	<p>Tutvuda E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega ning tutvuda Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011 vastu võetud määrusega nr 58 "Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded": https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011037</p>
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Teemakohane õppematerjalid e-õppe keskkonnas. • Liiklustestid e-õppe keskkonnas. • Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011 vastu võetud määrusega nr 58 "Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded": https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011037
Õppemeetodid	<p>Kohustusliku kirjanduse lugemine ja vajadusel konsultatsioonid õpetajaga. Testi lahendamine, mis sisaldab kogu teooriakursuse vältel läbitud aineid.</p>

LISA 2. ESMAÕPPE ALGASTME SÕIDUÕPPE AINEKAARDID

S 1.1.	Juhi tööasend ja turvavarustus
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe ained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, näiteks muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul, turvahallis ja/ või selleks kohandatud simulaatoril. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida sõiduki vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal sõiduki kasutamine on ohtlik.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatelt .
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, kasutades näiteks sõiduki käsiraamatut; • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; • oskab ise kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte; • on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.
Iseseisva töö sisu	Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas. Võimalusel harjutatakse sõidutunnis õpitud juhendajaga. Õppesõiduki kasutusjuhendiga tutvumine.
Kohustuslik kirjandus	Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas. Õppesõiduki kasutusjuhend.
Õppemeetodid	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendamine ja ette näitamine. Iga sõidutunni alguses seab õppija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuidas eesmärgid saavutati.
Hindamismeetodid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.
Hindamiskriteeriumid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite

	saavutamise suhtes.
S 1.2.	Sõiduki käsitlemine
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi liicluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdämist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetämist, pidurdämist jms. Harjutämist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev sõiduki käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustämiseks vähese liiclusega teel.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemisoskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkämiseks vähese liiclusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, sõidukit sujuvalt ja äkkpidurdämiseiga peatada ning sõidurada vahetada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitleda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiclusega teedel; • teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasämine. Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas.
Kohustuslik kirjandus	Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Õppimise toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendämine ja ette näitämine. Iga sõidutunni alguses seab õppiija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuivõrd eesmärgid saavutati. Kolmanda tunni jooksul annab õpetaja hinnangu õpilase valmisolekule jätkata õppesõitu vähese liiclusega teedel.

Hindamismeetodid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.
Hindamiskriteeriumid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.

S 2.1.	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1.1. ja 1.2. õppeained.
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitlemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; • omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel; • oskab peatuda ja parkida teel; • teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teedel, ning oskab oma

	käitumises nendega arvestada.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel kaasata juhendaja. Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas.
Kohustuslik kirjandus	Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendamine ja ette näitamine. Iga sõidutunni alguses seab õppiija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuidas eesmärgid saavutati.
Hindamismeetodid	Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.
Hindamiskriteeriumid	Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.

S 2.2.	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1.1. ja 1.2. õppeained.
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt Eestimaa regiooni eripäradele: tähelepanu suunamine liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrите sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks järgnevate teemade juures. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitada sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt; • omab teel sõitmisel erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi; • teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab

	<p>neid ohte oma käitumisega vältida;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega; • on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; • on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel kaasata juhendaja. Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas.
Kohustuslik kirjandus	Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendamine ja ette näitamine. Iga sõidutunni alguses seab õppiija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuidas eesmärgid saavutati.
Hindamismeetodid	Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.
Hindamiskriteeriumid	Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.

S 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund kuid mitte vähem õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1.1. ja 1.2. õppeained.
Aine lühikirjeldus	Aine raames väljaspool asulat läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms. Aine raames viiakse läbi sõidutund teelõigul, kus möödasõidu, möödumise ja ümberpõike õpetamisega teisi liiklejaid oluliselt ei häirita. Tavaliselt on õppesõidukiga keeruline leida võimalust möödasõidu õpetamiseks – pole sõidukeid, kellest mööda sõita. Seepärast viiakse sõidutund läbi 2-3 õppesõidukiga. Jäädes sõitma 10-20 km/h väiksema sõidukiirusega kui on suurim lubatud sõidukiirus ja/või oludele vastav sõidukiirus konkreetsel teelõigul,

	<p>saab kordamööda pakkuda üksteisele võimalust mööda sõita. Kui koolil on ainult üks õppesõiduk, siis teiseks sõidukiks võib olla ka mõni muu, õppesõidukiks mitte kohandatud harjutuse läbiviimist abistav sõiduk, kuid oma sõidutunni juhib iga õpilane õppesõidukiga. Sõidutunni käigus juhib iga õpilane sõidukit vähemalt ühe sõidutunni. Sellel ajal, kui üks õpilastest sõidab, jälgivad teised tema sõitu. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli ohutu, kuidas minul läks võrreldes teistega, mis läks hästi, mida võiks teha teist moodi, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Sõidutundi juhib õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit. Sõiduõpe on võimalik läbida selleks kohandatud simulaatoril.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks ning väljaspool asulat peatumiseks ja parkimiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; • mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; • oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna vööndi kaudu; • oskab käituda möödasõidetava rollis; • oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat; • omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Iseseisva töö sisu	<p>Võimalusel kaasata juhendaja. Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas.</p>
Kohustuslik kirjandus	<p>Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas.</p>
Õppemeetodid	<p>Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendamine ja ette näitamine. Iga sõidutunni alguses seab õppiija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuivõrd eesmärgid saavutati.</p> <p>Tund toimub võimaluse korral pimedal ajal sõiduki juhtimise praktikumiga koos.</p>
Hindamismeetodid	<p>Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.</p>
Hindamiskriteeriumid	<p>Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite</p>

	saavutamise suhtes.
--	---------------------

S 3.2.	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1.1. ja 1.2. õppeained.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi. Soovitav kasutada selle teema läbimisel rühmaõpet. Iga õpilane peab sõidukit juhtima vähemalt ühe sõidutunni.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima. • sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine;
Iseseisva töö sisu	Võimalusel kaasata juhendaja. Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas.
Kohustuslik kirjandus	Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendamine ja ette näitamine. Iga sõidutunni alguses seab õppija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuidas eesmärgid saavutati.
Hindamismeetodid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.
Hindamiskriteeriumid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.

S 3.3.	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
Aine maht	Sõidutundide kogumaht sõltub aine õpiväljundite saavutamisest.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1.1. ja 1.2. õppeained.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine lühikirjeldus	Autojuhi peamised võimalused sõites keskkonda säästa on - teha tähelepanekuid piisavalt kaugelt, hoida piisavat piki- ja külgvahet, planeerida sõitu eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, kasutada antud olukorras võimalikult kõrget käiku, kiirendada reipalt. Rõhutatakse, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis. Sõidu ajal mõõdetakse keskmist ja hetkelist kütuse kulu.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused keskkonda säästva sõiduviisi kujunemiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Toetada plaani koostamist tegevuste kohta, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; • mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist; • on rohkem motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt; • omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel kaasatakse juhendaja. Enne sõidutundi korratakse sõidutunni teemaga seonduv e-õppekeskkonnas.
Kohustuslik kirjandus	Sõidutunni teemaga seotud teooriaõppe materjalid e-õppe keskkonnas.
Õppemeetodid	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Vajadusel juhendamine ja ette näitamine. Iga sõidutunni alguses seab õppiija koostöös õpetajaga tunni eesmärgid ja tunni lõpus analüüsitakse kas ja kuidas eesmärgid saavutati.
Hindamismeetodid	Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite saavutamise suhtes.
Hindamiskriteeriumid	Õppiija ja õpetaja on jõudnud ühisele arvamusele õpiväljundite

	saavutamise suhtes.
S 3.4.	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1.1. ja 1.2. õppeained. Sõiduõpe viiakse läbi pärast teemat T 3.5 „Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine“ läbimist.
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahe valikuks peab õpilane teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõidukit peatama. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist (erinevatel sõidukiirustel) erinevates teoludes ning kurvis sõitmist. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul või muuks liikluseks suletud alal, mis vastab libedasõidu õppeväljakule kehtestatud nõuetele.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Lua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega. Lua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teoludes.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab sooritada äkkpidurduse; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.
Koolituse läbimise korralduslikud alused	Kui sõidutund viiakse kunstkattega libedasõidu õppeväljakul, toimub koolitus õppeväljakut omava kooli õppekava kohaselt. Koolitaja teeb aine läbimise kohta vastava märke õpingukaardile või väljastab koolituse läbimise kohta tõendi.
Iseseisva töö sisu	Pole
Kohustuslik kirjandus	Pole
Õppemeetodid	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine. Arengutreening, vajadusel juhendamine.
Hindamismeetodid	Koolituse lõpus õpperühma analüüs selle kohta, mida olulist keegi koolitusel õppis.
Hindamiskriteeriumid	Õppija ja õpetaja on jõudnud ühisele hinnangule õpiväljundite saavutamise kohta.

LISA 3. JUHI ESMAÕPPE PIMEDA AJA KOOLITUSE AINEKAARDID

PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koolituse maht	Vastav teemaloeng elektroonilises õppekeskkonnas ja praktikum 1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Pimeda ajal sõites tuleb osata valida sõidukiirus, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Näidatakse nähtavust erinevate tuledega vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites; millised on juhi võimalused erineva sõidukiiruse puhul ohu märkamisel tegutseda; kuidas muuta teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavad inimesed teistele liiklejatele nähtavaks. Teooriaõpe ja praktikum viiakse läbi muuks liikluseks suletud valgustamata alal või õppesõiduväljakul. Õpet on võimalik läbida nõuetele vastaval simulaatoril.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimeda ajal sõitmisega seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; • mõistab, et pimeda ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega; • saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.
Koolituse läbimise korralduslikud alused	Kui praktikum viiakse läbi simulaatoril, toimub koolituse praktikumi osa simulaatorit omava kooli õppekava kohaselt. Koolitaja teeb praktikumi läbimise kohta vastava märke õpingukaardile või väljastab koolituse läbimise kohta tõendi. Pimeda ajal viiakse pimeda ajal sõiduki juhtimise praktikum läbi selleks eraldatud pimedal alal (näiteks tühjal lennuväljal).

Iseseisva töö sisu	Läbida e-õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusseadus (§-d 2, 11, 40, 41, 42, 43, 44). • Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid e-õppe keskkonnas.

PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koolituse maht	Vähemalt 1 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud PT „pimeda ajal sõiduki juhtimine“ praktikum.
Aine lühikirjeldus	Harjutatakse teooriaõppes (praktikumis) ” Pimeda ajal sõiduki juhtimine ” õpitut tavaliiiklusega teel– tulede õiget kasutamist möödasõidul ja vastastikusel kohtumisel ning peatumisel, oludele vastava sõidukiiruse valikut, tähelepanu suunamist jms. Sõiduõpe on võimalik läbida ka nõuetele vastaval simulaatoril.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused pimeda ajal sõiduki juhtimiseks vajalike oskuste kujunemiseks ja pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit pimeda ajal oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgahega ning kasutada õigesti tulesid.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; • mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; • teab pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; • oskab oma käitumisega vähendada pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimeda ajal ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Koolituse läbimise korralduslikud alused	<p>Kui sõidutund viiakse läbi simulaatoril, toimub koolitus simulaatorit omava kooli õppekava kohaselt. Koolitaja teeb aine läbimise kohta vastava märke õpingukaardile või väljastab koolituse läbimise kohta tõendi.</p> <p>Pimedal ajal viiakse tund läbi maanteel möödasõidu praktikumiga koos.</p>
Iseseisva töö sisu	Pole
Kohustuslik kirjandus	Pole

LISA 4. LÕPPASTME KOOLITUSE AINEKAARDID

LT 1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes.
Aine maht	1 auditoorne aktiivõppetund ja 2 tundi e-õppekeskkonnas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolituse õppeained ja algastme pimedaja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.
Aine lühikirjeldus	Aine raames arutletakse kuidas liiklusõnnetuse peamistest põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida. Liiklusõnnetuste peamisteks põhjusteks, mis on otseseks ohuks liiklusohutusele, on lubatud sõidukiiruse ületamine, joobes juhtimine, riskeeriv sõidustiil, turvavarustuse mittekasutamine ja agressiivsus liikluses. Lisaks avaldavad mõju juhile ja on liiklusõnnetuste põhjusteks juhi isiksuseomadused, elustiil, motivatsioon ja seadusekuulekus. Samuti on olulisteks teguriteks eakohane riskikäitumine ja vähene juhtimiskogemus (alla 24 a juhid).
Aine üldeesmärgid	Luu õpikeskkond, kus kujuneb või süveneb arusaam säästliku, ohutu ja teiste liiklejatega arvestava sõiduviisi eelistest. Luuakse eeldused enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest riskidest teadlikuks saamisele ja oskuste kujunemisele nendega oma käitumises arvestada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; • mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; • teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine; • tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi, ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Läbida Teooria.ee õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse individuaalselt teooriaõpetaja poolt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

LT 2	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Aine maht	Vähemalt 1 õppetund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud esmaõppe algastme koolitus ja algastme pimedaja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.
Aine lühikirjeldus	Et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab teadma

	<p>millised on juhi võimalused äkkolukorras käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitud taastada). Praktikum käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkolukorras tegutseda sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul või selleks kohandatud simulaatoril ja võimalusel selleks kohandatud turvahallis, mis on sisustatud erinevate liiklusolukordi simuleerivate vahenditega. Praktikum viiakse läbi soovitatavalt rühmaõppena. Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast.</p> <p>Praktikumi käigus analüüsitakse peatamistekonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms ning mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul. Lisaks analüüsitakse kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida ohutuse tagamiseks.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Luu eeldused arusaamise kujunemiseks, et lihtsam juhtida ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt kui võtta midagi ette äkkolukorras ohutuse taastamiseks, sest juhi võimalused tegutseda äkkolukorras on vähesed. Näidata, et blokeeritud rattaga sõiduk ei ole juhitav ning peatamistekonna pikkus sõltub sõidukiirusest ja teekatte iseärasustest. Lisaks näidatakse, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi, sest kui ruumi on vähe, siis tuleb vähendada kiirust.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; • mõistab, et libedal teel on pidurdustekond palju pikem kui kuival asfaldil; • mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdustekonna pikkus erinev; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahetega.
Iseseisva töö sisu	Läbida Teooria.ee õppekeskkonnas vastav teemaloeng.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse individuaalselt teooriaõpetaja poolt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

LS 1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Koolituse maht	1 sõidutund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõppe õppeaine „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi

	süvendamine. Käitumine libedates teoludes“teema „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine“ võiteema„Käitumine libedates teoludes“.
Aine lühikirjeldus	Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Aine koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppes mõõdetakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase sõidukiga ja oma vastutusel. Kui õpilase sõidukil ei ole seadmeid, mille abil mõõta keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, viiakse sõidutund läbi autokooli õppesõidukiga.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemiseks ja realistlikku arusaamise kujunemiseks isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; • on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Korraldusliku alused	Sõidutund viiakse läbi EcoDriving koolituse osana.
Iseseisva töö sisu	Pole
Kohustuslik kirjandus	Pole

LS 2	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõpe „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teoludes“ ja libedasõidu riskivältimise praktikum.
Aine lühikirjeldus	Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul vahetult peale lõppastme koolituse teooriaõppe „ Libedasõidu riskivältimise praktikum “ läbimist. Sõidutunnis analüüsitakse peatamistekonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms. Ühtlasi asjaolusid, mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul ning kui suurt piki- ja külgsuuna tuleb hoida. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist, kurvis sõitmist ja seal

	pidurdamist ning takistusest ümberpõikamist pidurdamisega ja pidurdamiseta.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks äkkolukorras käitumiseks ning mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud. Lisaks luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks juhtida sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest; • oskab äkkpidurdamist; • teab ja oskab, kuidas kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; • oskab validavastavalt tee olukorrale ja -trajektoorile erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõidukijuhitavust pidurdusprotsessi vältel; • mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud; • on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Koolituse läbimise korralduslikud alused	Kui sõidutund viiakse läbi kunstkattega libedasõidu õppeväljakul, toimub koolitus õppeväljakut omava kooli õppekava kohaselt. Koolitaja teeb aine läbimise kohta vastava märke õpingukaardile või väljastab koolituse läbimise kohta tõendi.
Iseseisva töö sisu	Pole
Kohustuslik kirjandus	Pole